

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

Arkadiusz Sopata (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa W.S.

przeciwko L.W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 19 lutego 2025 r.,

w przedmiocie skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego od nakazu zapłaty
w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Bytomiu z 7 listopada 2012 r.
sygn. I 2Nc 5270/12:

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania
przed Sądem Najwyższym wywołane wniesioną skargą
nadzwyczajną.**

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 7 listopada 2012 r.,
wydanym w sprawie I 2Nc 5270/12, Sąd Rejonowy w Bytomiu nakazał L.W. (dalej:
„pozwana” lub „pożyczkobiorca”), aby zapłaciła W.S. (dalej: „powód” lub
„pożyczkodawca”) kwotę 3900 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2012

r. oraz kwotę 642 zł tytułem kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniosła w tymże terminie sprzeciw.

Z akt sprawy wynika, że pozwem z 6 listopada 2012 r., powód domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanej kwoty 3900 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów procesu.

Z treści pozwu, a także załączonej do niego umowy o pożyczkę gotówkową, zawartej 17 czerwca 2010 r. pomiędzy P. z siedzibą w B. reprezentowanym przez W.S., a pozwaną wynika, że pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy wnioskowanej kwoty pożyczki na następujących warunkach: (a) kwota do wypłaty – 500 zł, (b) prowizja – 0 zł, (c) stopa procentowa roczna (20%) – 8 zł, (d) opłata przygotowawcza – 25 zł, (e) całkowity koszt pożyczki – 33 zł, (f) opłata za obsługę w domu – 117 zł, (g) całkowity koszt pożyczki z obsługą w domu – 150 zł, (h) łączne zobowiązanie do spłaty – 650 zł, RRSP% – 125,64. Pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty 650 zł do dnia 26 lipca 2010 r. Stosownie do § 8 umowy „roczna stopa procentowa niniejszej pożyczki jest zmienna w okresie obowiązywania Umowy pożyczki w ten sposób, że jej wysokość ulega zmianie w przypadku, gdy tego wymaga art. 359 § 2(1) Kodeksu cywilnego, regulujący wysokość odsetek maksymalnych. Pożyczkobiorca zostanie każdorazowo poinformowany o zmianie stopy oprocentowania przez przedstawiciela Pożyczkodawcy w terminie spłaty pożyczki, następującej po zmianie wysokości stopy oprocentowania”.

Jednocześnie pożyczkobiorca przyjął do wiadomości, że w związku z nieterminową spłatą pożyczki pożyczkodawca poniesie stratę związaną z brakiem możliwości dalszego pożyczenia sumy uzyskanej ze zwrotu całości pożyczki, tj. kwoty 500 zł. „Szkoda ta wynosi 150 zł w skali miesiąca, ponieważ taką kwotę Pożyczkodawca uzyskałby z tytułu udzielenia pożyczki identycznej jak objęta niniejszą umową. Pożyczkobiorca zobowiązuje się pokryć zaistniałą szkodę do czasu spłaty pożyczki. W przypadku spłaty pożyczki odszkodowanie za ostatni miesiąc nieterminowej spłaty zostanie obniżone proporcjonalnie do ilości dni pozostałych końca tego miesiąca, tak by wysokość odszkodowania odpowiadała rzeczywistej szkodzie Pożyczkodawcy” (§ 15). Z umowy ponadto wynika,

że pożyczkodawca przekazał pożyczkobiorcy kwotę pożyczki z chwilą podpisania umowy, zaś pożyczkobiorca, przez podpisanie umowy, pokwitował jej odbiór.

Pomimo dwukrotnego wezwania do zapłaty, pozwana nie uregulowała należności.

Pozwana nie wniosła sprzeciwu od nakazu zapłaty, zaś ww. nakaz uprawomocnił się z dniem 25 listopada 2012 r., co stwierdzone zostało w zarządzeniu z 25 listopada 2012 r. Postanowieniem z 14 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Bytomiu, wobec uprawomocnienia się nakazu zapłaty, nadał ww. nakazowi klauzulę wykonalności.

Skargą nadzwyczajną z 14 listopada 2023 r. (data stempla pocztowego) Prokurator Generalny zaskarżył w całości nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy w Bytomiu I Wydział Cywilny w dniu 7 listopada 2012 r., sygn. akt I 2 Nc 5270/12. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 2 i 20 oraz w art. 45 ust. 1 oraz art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 486 ze zm., dalej: „Konstytucja RP”) takich jak zasada zaufania do państwa oraz zasady bezpieczeństwa prawnego, społecznej gospodarki rynkowej oraz prawa obywatela do sądu, wyrażającego się w prawie do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i rzetelności procesu oraz ochrony konsumenta jako strony słabszej strukturalnie w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, co nastąpiło w wyniku braku zbadania przez sąd – przy wydaniu nakazu zapłaty przeciwko zobowiązanej, potencjalnie nieuczciwego charakteru zapisów umowy z dnia 17 czerwca 2010 r., z której wynikało zobowiązanie do zwrotu kwoty pożyczki 500,00 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 150,00 zł, a w konsekwencji przez wydanie nakazu zapłaty, podczas gdy zapisy w zakresie „odszkodowania”, naruszały zasadę swobody umów z art. 353¹ k.c., były sprzeczne z przepisami prawa materialnego i zasadami współżycia społecznego, a przez to nieważne na zasadzie art. 58 § 2 k.c. i wskazywały na bezzasadność powództwa w tej części, uniemożliwiając tym samym wydanie nakazu zapłaty;

- nieuwzględnienie konsumenckiego charakteru rozpoznawanej sprawy, niezbadanie przez Sąd z urzędu potencjalnie nieuczciwego charakteru zapisów umowy, z której wynikało zobowiązanie, w sytuacji, gdy w sposób istotny naruszały równowagę

kontraktową na niekorzyść pozwanej i implikowało obowiązek zbadania przez Sąd jej postanowień, nieskierowanie sprawy do rozpoznania w postępowaniu zwyczajnym, zaś zaniechanie powyższego skutkowało bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej, a także godziło w prawo do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnie z wymogami określonymi w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP jako sprawiedliwości proceduralnej mającej zapewnić pozwanej rzetelność prawa do sądu i pozbawiło stronę pozwaną skutecznej ochrony przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi wynikającymi z art. 7 Dyrektywy Rady nr 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich (Dz.U. UE L 1993, nr 95, poz. 29);

2. naruszenie w sposób rażący:

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i § 3 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że umowa pożyczki z dnia 17 czerwca 2010 r., zawarta pomiędzy powodem P. W.S. a L.W., na podstawie której pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty pożyczki 500,00 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 150,00 zł, jest w całości ważna, zgodna z zasadą swobody umów, podczas gdy jej zapisy są sprzeczne z celem i naturą umowy pożyczki, a także z zasadami współżycia społecznego i w tym zakresie umowa jest nieważna na zasadzie art. 58 § 1 k.c. w zw. z § 3 k.c., jako sprzeczna z ustawą,

- przepisów prawa materialnego art. 385¹ § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na zaniechaniu przez Sąd obowiązku kontroli postanowień umowy pożyczki z dnia 17 czerwca 2010 r. pod kątem ich abuzywności, podczas gdy w jej zapisach stosunek kosztów pozaodsetkowych w postaci opłaty odszkodowawczej w wysokości 150,00 zł miesięcznie do wysokości rzeczywiście udzielonej pożyczki L.W. w kwocie 500,00 zł, stanowił niedozwolone zastrzeżenie umowne prowadzące do rażącej i niczym nieuzasadnionej nierównowagi obowiązków stron na niekorzyść pozwanej jako konsumenta,

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 471 k.c. i art. 473 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz powoda dochodzonej należności w postaci „odszkodowania”, a w istocie kary umownej w wysokości 3900,00 zł za niewykonanie zobowiązania, w sytuacji, gdy kara umowna może być zastrzeżona

jedynie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania świadczenia niepieniężnego, a zawarta w § 15 umowy pożyczki łączącej powoda i pozwaną z dnia 17 czerwca 2010 r. klauzula przewidująca „odszkodowanie” w wysokości 150,00 zł miesięcznie, czyli 360% w skali roku była niedopuszczalna jako sprzeczna z normą bezwzględnie obowiązującą i nieważna w świetle art. 58 § 1 k.c.,

- przepisów prawa procesowego, tj. art. 499 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 498 § 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym na dzień orzekania, przez ich niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu o obowiązku zapłaty przez pozwaną kwoty „odszkodowania” w wysokości 3900,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2012 r., podczas gdy z treści pozwu, a nadto dołączonej do niego umowy pożyczki w sposób oczywisty wynika, że roszczenie skierowane wobec L.W. w zakresie żądania we wskazanej wysokości „odszkodowania” było oczywiście bezzasadne, albowiem było nieważne na zasadzie art. 59 § 1 i § 3 k.c., jako sprzeczne z art. 353¹ k.c., nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nie mógł więc być wydany.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bytomiu z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Przystępując do merytorycznego badania skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy ustala, czy doszło do naruszenia którejś z przesłanek szczególnych określonych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN i wskazanych w skardze nadzwyczajnej, a jeśli tak, to czy w celu zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej konieczne jest uwzględnienie skargi nadzwyczajnej. *A contrario* samo naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej nie stanowi racji wystarczającej dla usunięcia z obrotu prawnego zaskarżonego orzeczenia. Konstruując art. 89 § 1 u.SN ustawodawca posłużył się zwrotem „o ile”, który uniemożliwia realizację zasadniczego celu

instrumentu jakim jest skarga nadzwyczajna, bez zaistnienia okoliczności wskazanych w przesłankach szczególnych, nawet jeśli za powyższym przemawiałyby fundamentalne racje aksjologiczne związane z istotą demokratycznego państwa prawnego.

Ponadto, stosownie do art. 115 § 2 u.SN, jeżeli zachodzą przesłanki wskazane w art. 89 § 1, a zaskarżone orzeczenie wywołało nieodwracalne skutki prawne, w szczególności jeżeli od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia upłynęło 5 lat, a także jeżeli uchylenie orzeczenia naruszyłoby międzynarodowe zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd Najwyższy ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa oraz wskazania okoliczności, z powodu których wydał takie rozstrzygnięcie, chyba że zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji przemawiają za wydaniem rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 91 § 1 u.SN.

Wniesienie skargi nadzwyczajnej jest dopuszczalne po wyczerpaniu dostępnych środków zaskarżenia (art. 89 § 1 u.SN). Ustawa przewiduje ponadto ściśle określony krąg podmiotów uprawnionych do jej wniesienia (art. 89 § 2 u.SN).

Zgodnie z art. 504 § 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania zaskarżonego nakazu), nakaz zapłaty, przeciwko któremu w całości lub w części nie wniesiono skutecznie sprzeciwu, ma skutki prawomocnego wyroku.

Zaskarżony nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Bytomiu, wobec braku jego zaskarżenia i prawidłowego doręczenia odpisu nakazu pozwanej uprawomocnił się, dlatego też nie przysługuje od niego żaden inny środek zaskarżenia (wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2019 r., I NSNc 2/19). Stwierdzone to zostało zarządzeniem z 25 listopada 2012 r., w którym Sąd Rejonowy w Bytomiu wskazał, iż zaskarżony nakaz zapłaty jest prawomocny z dniem 25 listopada 2012 r. Na okoliczność tę powołał się ponadto Sąd Rejonowy w Bytomiu w postanowieniu z 14 stycznia 2013 r., sygn. I 2 Nc 5270/12, nadając ww. nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności.

Skarga nadzwyczajna w przedmiotowym postępowaniu wniesiona została przez legitymowany do tego podmiot, w terminie określonym ustawą.

2. Przechodząc do oceny zarzutów wskazać należy, że skarga jest niezwykle chaotyczna i w niektórych elementach wewnętrznie sprzeczna. Już sam sposób skonstruowania zarzutów budzi daleko idące wątpliwości.

Pierwsza grupa podniesionych zarzutów dotyczy naruszenia zasad, wolności i praw człowieka i obywatela określonych w art. 2, 20, 45 ust. 1 oraz 76 Konstytucji RP. Skarżący w przeważającej części wiąże je z występującymi w umowie postanowieniami dotyczącymi „odszkodowania”. W ramach pierwszego z zarzutów naruszenia prawa materialnego, te same postanowienia umowne kwalifikuje jako dotyczące „odsetek umownych”, w drugim zarzucie materialnoprawnym jako postanowienia dotyczące „kosztów pozakodeksowych w postaci opłaty odszkodowawczej”, w trzecim – ponownie – jako „odszkodowanie”, podobnie jak i w zarzucie dotyczącym rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego. Dodatkowo zauważyć należy, że w ramach uzasadnienia zarzutów rażącego naruszenia prawa, te same postanowienia umowy kwalifikuje także jako dotyczące „kary umownej”.

Uzasadnienie skargi nadzwyczajnej w zasadzie jedynie w punkcie pierwszym nie budzi wątpliwości interpretacyjnych, tj. w części, w której przedstawiony jest stan sprawy. Następny element uzasadnienia, zatytułowany „Uzasadnienie podstaw skargi nadzwyczajnej”, to wbrew tytułowi, swoiste wprowadzenie do kolejnej części uzasadnienia, w której skarżący wykazywać będzie zasadność poszczególnych zarzutów. Cel jego wyodrębnienia przez skarżącego pozostaje niejasny, bowiem na niecałej stronie wyrażonych zostało kilka ogólnych uwag dotyczących zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, bez jakiegokolwiek odniesienia do okoliczności sprawy.

Kolejna część uzasadnienia zatytułowana została: „Podstawa funkcjonalna skargi nadzwyczajnej – konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej”. Już samo sformułowanie tytułu wskazanej części wskazuje, że przynajmniej częściowo pokrywa się on z uwagami zawartymi w części ją poprzedzającej. W ramach tej części skarżący w pierwszej kolejności wskazuje na znaczenie przesłanki funkcjonalnej dla skargi nadzwyczajnej, następnie

na znaczenie wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP zasady lojalności prawa względem obywateli, aby od tego przejść do opisu przesłanek szczególnych skargi nadzwyczajnej.

Następnie skarżący szeroko opisuje zasadniczą funkcję skargi nadzwyczajnej jako środka umożliwiającego eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń naruszających porządek demokratycznego państwa prawnego. Od tego wątku następuje przejście do kwestii wyczerpania przez stronę toku instancji przed wniesieniem skargi nadzwyczajnej.

W dalszych rozważaniach pojawia się jednozdaniowa wzmianka dotycząca art. 20 Konstytucji RP oraz ogólne uwagi odnoszące się do ochrony konsumenta na podstawie art. 76 Konstytucji RP. Jak zaznacza skarżący właśnie „w świetle zasady ochrony konsumenta przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi” zaskarżony nakaz zapłaty „nie może się ostać” (k. 16).

Ostatni element uzasadnienia tej części skargi nadzwyczajnej odnosi się zaś do art. 45 ust. 1 Konstytucji RP dotyczącego prawa do sądu.

Reasumując w części uzasadnienia skargi nadzwyczajnej dotyczącej – zgodnie z jej tytułem – przesłanki funkcjonalnej zawarte zostały ogólne uwagi odnoszące się do zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, które nie zostały w żaden sposób odniesione do okoliczności sprawy, a także uwagi dotyczące wybranych zasad konstytucyjnych, również niepowiązanych z okolicznościami sprawy.

Kolejna wyodrębniona część uzasadnienia zatytułowana została „Naruszenie art. 45 ust. 1 i art. 76 Konstytucji”. W części tej skarżący przedstawia konstytucyjny, a także unijny standard ochrony konsumenta, związany ze stosowaniem art. 76 Konstytucji RP, art. 12 TFUE oraz Dyrektywy 93/13 z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Żadna część uzasadnienia nie odnosi się natomiast do art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Zwrócić również należy uwagę na ostatni akapit opisywanej części, w którym skarżący stwierdza, że „wywiedzenie skargi nadzwyczajnej od kwestionowanego nakazu jest konieczne, celem zapewnienia zgodności orzeczenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej” (k. 21). Powyższe prowadzi do wniosku, że wywód dotyczący

przesłanki szczególnej skargi nadzwyczajnej skarżący traktuje jako uzasadnienie występowania w sprawie przesłanki funkcjonalnej, tym bardziej, że w części dotyczącej właśnie przesłanki funkcjonalnej, konkluzja tego rodzaju się nie pojawiła.

Ostatnia, wyróżniona przez skarżącego, część uzasadnienia zatytułowana została „Rażące naruszenie prawa”. Po łącznym wymienieniu wszystkich przepisów Kodeksu cywilnego oraz Kodeksu postępowania cywilnego, których naruszenie skarżący podniósł w petitum skargi w ramach czterech różnych zarzutów, przytoczył treść art. 385¹ § 1-4 i 385² k.c. Następnie skarżący stwierdził, że w sprawie doszło do „ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami” (k. 23). Konkludując ten wątek skarżący stwierdził, że „wydanie w niniejszej sprawie orzeczenia nakazującego zapłatę (...) jest oczywiście niesprawiedliwe i niewątpliwie naruszyło zasadę pochodną zaufania obywatela do Państwa, z którą wiąże się bezpośrednio zasada bezpieczeństwa prawnego” (k. 24).

Następnie skarżący ponownie podjął wywód dotyczący naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a także konstytucyjnej ochrony konsumenta.

Kolejne dwie strony uzasadnienia zarzutów „rażącego naruszenia prawa” dotyczą konstytucyjnej zasady proporcjonalności oraz – ponownie – celów skargi nadzwyczajnej.

W dalszej części uzasadnienia skarżący scharakteryzował zasadę swobody umów, uwzględniając szerzej zarówno poglądy doktryny, jak i orzecznictwo. Skarżący ponownie nie odniósł tych rozważań do okoliczności sprawy, zastępując brakujący wywód kategorią stwierdzeniem: „sąd stosując przepisy w niniejszym postępowaniu upominawczym wydał orzeczenie, które w świetle zasady poszanowania godności człowieka i ochrony konsumenta przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, nie może się ostać” (k. 27). Na marginesie zauważyć należy, że zarzut, do którego opisywana część uzasadnienia mogłaby się odnosić, dotyczył naruszenia art. 353¹ w zw. z art. 58 § 1 i § 3 k.c. Skarżący nie tylko w żaden sposób nie odniósł się do art. 58 § 1 i § 3 k.c., ale skonkludował naruszenie zasady poszanowania godności człowieka, do której nie odnosi się żaden z zarzutów skargi.

Dalsze rozważania Prokuratora Generalnego dotyczą treści art. 471 w zw. z art. 473 § 1 k.c. oraz § 15 umowy pożyczki. Po przytoczeniu treści wskazanych przepisów ustawy skarżący wskazuje, że przepis umowy wymaga „rozważenia w płaszczyźnie innych niż powołane przez powoda regulacji prawnych, mających przy tym charakter norm bezwzględnie obowiązujących, a to art. 483 k.c., normującego konstrukcję kary umownej” (k. 29). W ten sposób ponownie dochodzi do swoistego błędu przesunięcia kategorialnego i kwalifikacji określonej praktyki przez pryzmat innej normy prawnej, a w ślad za tym innej instytucji prawnej, aniżeli wskazywana w pozostałej części skargi.

Ze wskazaną częścią uzasadnienia powiązane są rozważania dotyczące – jak się wydaje – naruszenia art. 483 i 484 k.c., które, jednakże nie zostały objęte stosownym zarzutem. Wskazać jednocześnie należy, że w uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej z naruszeniem tych właśnie przepisów skarżący wiąże naruszenie art. 58 § 1 k.c., nie zaś z naruszeniem przepisów podniesionych w jej zarzutach.

Kolejne uwagi analizowanej części uzasadnienia skargi nadzwyczajnej dotyczą art. 58 § 3 k.c. Jak wynika z powyższych uwag, naruszenie art. 58 § 3 k.c. w ramach zarzutów powiązane było z naruszeniem art. 353¹ k.c., nie zaś art. 471 i 473 § 1 k.c.

W dalszej części skargi skarżący ponownie wraca do kwestii naruszenia art. 353¹ k.c. Tym razem jednak wywód skarżącego stanowi konkluzję rozważań w zakresie naruszenia art. 481 i 58 § 3 k.c., które nie korespondują z żadnym z podniesionych zarzutów.

W następnych trzech akapitach uzasadnienia skargi nadzwyczajnej skarżący wskazuje na naruszenie art. 385¹ k.c., co konkluduje: „sąd rażąco naruszając przepis art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i § 3 k.c. wydał więc nakaz zapłaty w oparciu o nieważne postanowienia umowne” (k. 32).

Kolejna część uzasadnienia, trzy akapity, z czego dwa stanowią przytoczenie treści przepisów prawnych, dotyczy naruszenia art. 499 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 498 § 2 k.p.c. Zauważyć jednakże należy, że i w tym zakresie nie koresponduje ona z treścią zarzutu, w którym skarżący wskazuje na rażące naruszenie przepisów prawa procesowego z uwagi na naruszenie prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 i § 3 oraz art. 353¹ k.c. W ramach uzasadnienia zarzutu

skarżący do art. 353¹ k.c. jedynie zawarł odesłanie, poprzez umieszczenie wzmianki w nawiasie, zaś kwestię naruszenia art. art. 58 § 1 i § 3 k.c. całkowicie pominął.

Ostania część uzasadnienia skargi nadzwyczajnej dotyczącej „rażącego naruszenia prawa” zawiera wywód dotyczący naruszenia norm konstytucyjnych oraz formalnych warunków wniesienia skargi nadzwyczajnej.

3. Z uwagi na powyższe wskazać należy, że uzasadnienie skargi nie tylko nie koresponduje z podniesionymi zarzutami, ale również dotknięte jest wielokrotnie błędem *ignoratio elenchi*. Skarżący, w ramach wyróżnionych przez siebie części uzasadnienia, dowodzi nieadekwatnych zarzutów. W części dotyczącej naruszenia przesłanki funkcjonalnej skarżący dowodzi naruszenia zasad, wolności i praw człowiek i obywatela, które mogą być podnoszone w ramach pierwszej przesłanki szczególnej. Na marginesie zauważyć należy, że tym ostatnim zarzutem nie może być objęte naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego realizującego zasady sprawiedliwości społecznej ani zasad z niej wywodzonych, na co wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy (spośród wielu zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 27 stycznia 2021 r., I NSNc 147/20; 31 sierpnia 2021 r., I NSNc 82/20; 8 grudnia 2022 r., I NSNc 575/21; 24 maja 2023 r., II NSNc 127/23), a co skarżący uczynił. W ramach uzasadnienia zarzutu „naruszenia art. 45 ust. 1 i art. 76 Konstytucji” skarżący dowodzi naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. W ramach ostatniej części uzasadnienia skargi nadzwyczajnej, zatytułowanej „rażące naruszenie prawa”, skarżący dowodzi zarówno naruszenia przesłanki ogólnej skargi nadzwyczajnej, pierwszej przesłanki szczególnej, w tym praw konstytucyjnych, na które nie wskazuje w żadnym z zarzutów, jak i przepisów praw materialnego i procesowego niekorespondujących z daną częścią wyводу lub treścią zarzutów.

4. Zgodnie z art. 95 pkt 1 u.SN, w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz 398⁹. Stosownie wyłączone zostały

przepisy statuujące obowiązek zamieszczenia w skardze wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia, a także instytucji tzw. przedsądu. Tak wąskie określenie przepisów dotyczących skargi kasacyjnej, które nie znajdują zastosowania w odniesieniu do skargi nadzwyczajnej oraz postępowania w sprawie tej skargi, nie pozostawia wątpliwości, że pozostałe przepisy dotyczące skargi kasacyjnej znajdują zastosowanie. W szczególności wskazać należy art. 398⁴ § 1 k.p.c. określający wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej, jako szczególnego środka odwoławczego. Wymagania te mają charakter wad nieusuwalnych i powodują odrzucenie skargi *a limine*. Podkreślić przy tym należy, że warunkiem wystarczającym, a zarazem koniecznym, do odrzucenia skargi jest brak któregośkolwiek z jej elementów konstrukcyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 maja 2006 r., III CSK 144/06; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08).

Artykuł 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nakłada na wnoszącego skargę obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie. Zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie, wskazuje się, że prawidłowe uzasadnienie podstaw skargi polega na rzeczowym przedstawieniu argumentacji prawniczej w celu wykazania ich zasadności. Jednocześnie autor skargi nie powinien wychodzić poza ramy przytoczonych podstaw. Jak wynika z punktu 2 i 3 niniejszego uzasadnienia skarżący obowiązkowi temu niewątpliwie nie sprostał.

5. Z powyższych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN, odrzucił skargę nadzwyczajną.

O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.

[P.Sz.]

[a.ł.]

